

چرا در حسابداری به یک چارچوب مفهومی نیاز داریم؟

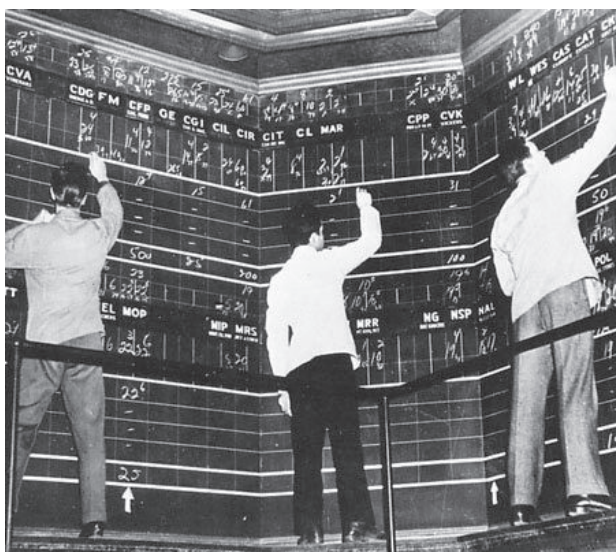
انجام می‌شده، خواهد انجامید. در نتیجه، استانداردها نسبت به استانداردهای دیگر دارای ثبات رویه نخواهند بود و ممکن است تصمیمات گذشته نشان‌دهنده تصمیمات آینده نباشند. به‌علاوه، چارچوب باید فهم استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی از گزارش‌های مالی و اعتماد آن‌ها به این گزارش‌ها را افزایش دهد. چارچوب مفهومی باید قابلیت مقایسه بین صورت‌های مالی شرکت‌ها را ارتقا دهد. در نتیجه یک چارچوب مفهومی که به درستی توسعه‌یافته است، حرفه باید قادر باشد مشکلات عملی جدید و نوظهور را از طریق ارجاع به یک چارچوب موجود از نظریه بنیادی، سریع‌تر حل کند.

منبع: کتاب حسابداری میانه بر اساس IFRS نوشته کیسو و ویگانت، ترجمه دکتر علی رضا رامروز، انتشارات انجمن حسابداران خبره ایران

قاعده‌گذاری برای این که سودمند باشد، باید بر اساس و در ارتباط با یک بدنه بناشده از مفاهیم انجام شود. بنابراین، یک چارچوب مفهومی که به صورت صحیح توسعه داده‌شده، IASB را قادر می‌سازد تا در طول زمان اعلامیه‌های رسمی سودمندتر و باثبات رویه بیش‌تری را منتشر کند و در نتیجه مجموعه‌ای منسجم از استانداردها باید حاصل شوند. در واقع، چارچوبی که به درستی توسعه یافته است، باید به رهنمودی برای استانداردگذاری منتج شود. اگر چنین رهنمودی نداشته باشد، استانداردگذاری به فرآیندی منجر می‌شود که مبتنی بر مفاهیم فردی توسعه داده‌شده توسط هر یک از اعضای هیئت استانداردگذار است. به عبارت دیگر، اگر استانداردگذاری مبتنی بر چارچوب‌های مفهومی فردی باشد، درباره مسائل مشابه و یکسان، به نتیجه‌گیری‌هایی متفاوت از آن‌چه قبلاً

تاریخچه بورس در ایران چگونه است؟

انجام چند معامله بر روی سهام بانک توسعه صنعتی و معدنی که بزرگ‌ترین مجتمع واحدهای تولیدی و اقتصادی در آن تاریخ به شمار می‌رفت، به‌طور رسمی فعالیت خود را آغاز کرد.

مطالعات اولیه درباره تأسیس بورس در ایران، به سال ۱۳۱۵ هجری شمسی برمی‌گردد. در این سال، فردی بلژیکی به نام «ران لوترفلد» پس از انجام مطالعات گسترده درباره تأسیس بورس در ایران، اساسنامه داخلی بورس را تهیه و به مسئولان ایرانی ارائه کرد، اما با توجه به شرایط آن زمان و وقوع جنگ جهانی دوم، عملاً موضوع بررسی و تأسیس بورس در ایران بیش از ۲۵ سال به تأخیر افتاد. بالاخره در سال ۱۳۴۱، کمیسیونی در وزارت بازرگانی و با حضور نمایندگان وزارت دارایی، وزارت بازرگانی و بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران تشکیل و موافقت‌نامه اولیه تأسیس بورس سهام در این کمیسیون تنظیم شد. در اواخر همان سال یعنی سال ۱۳۴۱، هیئتی از بورس بروکسل به سرپرستی دبیر کل این بورس برای مشارکت در راه‌اندازی بورس ایران، به کشورمان دعوت شدند و بالاخره پس از چهار سال، در سال ۱۳۴۵ قانون تشکیل بورس اوراق بهادار در مجلس تصویب و برای اجرا از سوی وزارت اقتصاد به بانک مرکزی ابلاغ شد. حدود یک سال بعد از ابلاغ قانون تشکیل بورس اوراق بهادار، در پانزدهم بهمن‌ماه سال ۱۳۴۶، بورس اوراق بهادار تهران با

سیر تحولات تاریخ ۵۰ ساله بورس ایران

پرتعداد سهامداران در تالارهای بورس اوراق بهادار نشان از روزهای خوش برای بازار سرمایه در ایران بود.

آغاز دوره زمانی چهارم در بورس ایران هم‌زمان با رونق و شکوفایی این بازار در سال ۱۳۸۳ اتفاق افتاد اگرچه بورس ایران در تاریخ فعالیت خود، همواره فراز و نشیب‌های بسیار زیادی را داشته است، اما به جرأت می‌توان گفت که یکی از مهم‌ترین تحولات تاریخ بورس در ایران، تصویب قانون جدیدی تحت عنوان قانون بازار اوراق بهادار در اول آذر سال ۱۳۸۶ بود که با رفع برخی نارسایی‌ها و نواقص موجود در قانون اولیه زمینه توسعه گسترده بورس در ایران را فراهم کرد. بر اساس این قانون، بخش نظارتی بورس از بخش‌های عملیاتی آن تفکیک شد، به این معنا که سازمانی به‌عنوان سازمان بورس و اوراق بهادار، به‌عنوان نهاد نظارتی بورس تشکیل شد. راه‌اندازی سامانه معاملات آنلاین در سال ۱۳۸۹ نیز نقطه عطف دیگری در گسترش معاملات بورس ایران، چه از نظر ارزش معاملات و چه از نظر فراگیر بودن در جامعه، بود.

منبع: کتاب نقش ابزارهای مالی در توسعه بازار سرمایه، نوشته محمدرضا قنبری، احمد اکبری و پگاه امین‌نژاد، انتشارات اندیشه عصر (مطالب با اجازه کتبی مولفین و ناشر منتشر شده است)

معاملات بورس در تاریخ ۶۸/۳/۷

نام اوراق بهادار	شخصات	آخرین رخ صافه قبل	رخ صافه
سهام بانک توسعه صنعتی	بازار سرمایه	۱,۲۴۰ ریال	۱,۵۳۰ ریال
سهام شرکت نفت پارس	بازار سرمایه	۱,۳۷۵ ریال	
سهام شرکت سیاه تهران	بازار سرمایه		
سهام شرکت سیاه شمال	بازار سرمایه		۱۶,۰۰۰ ریال

تاریخچه بورس ایران را می‌توان به ۴ دوره زمانی تقسیم کرد: در دوره اول که به زمان پیش از انقلاب اسلامی ایران برمی‌گردد، بورس ایران با عرضه سهام بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران، شرکت نفت پارس، اوراق قرضه دولتی، اوراق قرضه عباس‌آباد، اوراق قرضه سازمان گسترش مالکیت صنعتی و اسناد خزانه شروع به کار کرده و تا سال ۱۳۵۷ تعداد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس به عدد ۱۰۵ رسید.

با پیروزی انقلاب اسلامی بورس اوراق بهادار تهران نیز وارد فصل جدیدی شد. رویدادهای سیاسی و شروع جنگ تحمیلی در آن زمان و همچنین اتفاقات اقتصادی پس از آن، اعم از ادغام بانک‌ها و شرکت‌های بیمه و همچنین تصویب قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران منجر به کاهش تعداد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس از ۱۰۵ شرکت در سال ۱۳۵۷ به ۵۶ شرکت در پایان سال ۱۳۶۸ گردید.

دوره سوم از سال ۱۳۶۸ آغاز شده و با شکل‌گیری سیاست‌های دولت مبنی بر گسترش بازار سرمایه همراه شد به‌طوری‌که در سال ۱۳۷۵ تعداد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس به حدود ۲۵۰ شرکت رسید. در این سال‌ها افزایش عرضه سهام شرکت‌های دولتی در بورس، عرضه این سهام از طریق شبکه بانکی در سراسر کشور و همچنین عرضه سهام به کارگران به نرخ‌های ترجیحی بر اساس مصوبات دولت، منجر به فراگیر شدن تبوتاب بورس در کشور شد. در ادامه و تا سال ۱۳۸۳ شاخص‌های بورس از رشد بسیار خوبی برخوردار بوده و حضور

در حال حاضر چهارچوب نظری گزارشگری مالی در استانداردهای بین‌المللی شامل چه بخش‌هایی است؟

فصل ۶: اندازه‌گیری.

فصل ۷: ارائه و افشاء.

فصل ۸: مفهوم سرمایه و نگهداشت سرمایه.

هنگامی که IASB تشخیص داد که برای خدمت‌رسانی به استفاده‌کنندگان متنوع خود به یک چهارچوب مفهومی نیاز دارد، با دقت به کار روی کامل کردن چنین سندی پرداخت، باید تأکید کرد که اگرچه چهارچوب مفهومی یک IFRS نیست، اما بخشی از ادبیات آمرانه است. بنابراین، چهارچوب مفهومی می‌تواند در شرایط متعددی که IFRS موضوع مد نظر را پوشش نمی‌دهد، رهنمود فراهم کند.

منبع: کتاب حسابداری میانه بر اساس IFRS نوشته کیسو و ویگانت، ترجمه دکتر علی رضا رامروز، انتشارات انجمن حسابداران خبره ایران

IASB در سال ۲۰۱۸ چهارچوب مفهومی

گزارشگری مالی (چارچوب مفهومی) را منتشر کرد. این سند که به‌طور کامل تجدیدنظر شده، جایگزین بخشی از چهارچوب مفهومی نسخه ۲۰۱۰ شد که از نسخه سال ۱۹۸۹ باقی‌مانده بود (لازم به ذکر است که چهارچوب مفهومی مورد استفاده در

ایران همچنان ترجمه چهارچوب نسخه ۱۹۸۹ بین‌المللی است). چهارچوب مفهومی سال ۲۰۱۸ هشت فصل را به صورت زیر دربر می‌گیرد:

فصل ۱: هدف صورت‌های مالی با مقاصد عمومی.

فصل ۲: ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی سودمند.

فصل ۳: صورت‌های مالی و واحد گزارشگر.

فصل ۴: عناصر صورت‌های مالی.

فصل ۵: شناسایی و قطع شناسایی.

انواع بورس در ایران کدام است؟

مورد معامله قرار می‌گیرد در این بازار انواع کالاها مانند محصولات پتروشیمی، فلزات، محصولات کشاورزی و قراردادهای آتی سکه، زعفران و خریدوفروش می‌شود.

۴. بورس انرژی: بورس انرژی که به‌تازگی تأسیس شده و در آن، حامل‌های انرژی با محوریت برق، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین حامل‌های انرژی و متانول، نفت، نفت گاز، انواع حلال و... خریدوفروش می‌شود.

منبع: کتاب نقش ابزارهای مالی در توسعه بازار سرمایه، نوشته محمدرضا قنبری، احمد اکبری و پگاه امین‌نژاد، انتشارات اندیشه عصر (مطالب با اجازه کتبی مولفین و ناشر منتشر شده است)

در حال حاضر در ایران، چهار بورس تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار فعالیت می‌کنند:

۱. بورس اوراق بهادار تهران: در بورس اوراق بهادار تهران سهام شرکت‌ها و سایر اوراق بهادار مانند اوراق مشارکت خریدوفروش می‌شود.

۲. فرابورس ایران: در فرابورس ایران هم سهام شرکت‌ها و اوراق مشارکت‌هایی که بنا به دلایلی موفق به پذیرش در بورس اوراق بهادار تهران نمی‌شوند و گواهی سپرده بانکی، اوراق خزانه دولتی، اوراق تسهیلات مسکن مورد دادوستد قرار می‌گیرد.

۳. بورس کالای ایران: بورس کالا یک بازار متشکل و سازمان‌یافته است که در آن به‌طور منظم کالای معینی با سازوکاری خاص

هدف گزارشگری مالی با مقاصد عمومی چیست؟

حقوق مالکانه و ابزارهای بدهی و فراهم کردن یا تسویه وام‌ها و دیگر اشکال اعتبار را دربر می‌گیرند. گروه‌های مذکور برای اخذ تصمیمات اثربخش، نیازمند اطلاعاتی هستند تا در ارزیابی چشم‌اندازهای یک شرکت برای خالص جریان‌های نقدی آتی به آن‌ها کمک کند و یا برای سرمایه‌گذاران، قرض‌دهندگان و سایر اعتباردهندگان موجود و بالقوه بازده ایجاد کنند. برای مثال، ممکن است یک قرض‌دهنده به منظور تصمیم‌گیری درباره این که به شرکت پول قرض بدهد یا خیر، به اطلاعات نیاز داشته باشد. به طور مشابه، ممکن است یک سرمایه‌گذار مالکانه برای تصمیم‌گیری در مورد این که سهامی را بخرد یا بفروشد به اطلاعاتی درباره قابلیت سودآوری شرکت نیاز داشته باشد.

منبع: کتاب حسابداری میانه بر اساس IFRS نوشته کیسو و ویگانت، ترجمه دکتر علی رضا رامروز، انتشارات انجمن حسابداران خبره ایران

هدف گزارشگری مالی با مقاصد عمومی، فراهم کردن اطلاعات مالی درباره واحد گزارشگر است؛ اطلاعاتی که برای سرمایه‌گذاران مالکانه، قرض‌دهندگان و دیگر اعتباردهندگان کنونی و بالقوه، به منظور تصمیم‌گیری درباره فراهم کردن منابع برای واحد گزارشگر، سودمند هستند. این تصمیمات، خرید، فروش، یا حفظ

ارزیابی وظیفه مباشرت مدیریت یعنی چه؟

مباشرت مدیریت عبارت است از این که مدیر تا چه اندازه از منابع شرکت به خوبی برای ایجاد و حفظ ارزش استفاده می‌کند. برای ارزیابی مباشرت، شرکت‌ها باید اطلاعاتی درباره وضعیت مالی، تغییرات در وضعیت مالی و عملکرد خود فراهم کنند. شرکت‌ها همچنین باید نشان‌دهند مدیریت و هیئت مدیره چطور به صورت کارآمد و اثربخش مسئولیت‌های خود در استفاده هوشمندانه از منابع شرکت را ایفا می‌کنند. بنابراین، اطلاعاتی که در ارزیابی مباشرت سودمند هستند، می‌توانند برای ارزیابی چشم‌اندازهای خالص جریان‌های نقدی آینده یک شرکت نیز سودمند باشند.

منبع: کتاب حسابداری میانه بر اساس IFRS نوشته کیسو و ویگانت، ترجمه دکتر علی رضا رامروز، انتشارات انجمن حسابداران خبره ایران

ویژگی های اصلی سهام عادی چیست؟

جوابگوی همه طلبکارهای شرکت باشد، در چنین موقعیتی، بستانکاران شرکت نمی‌توانند صاحبان سهام عادی را تحت پیگرد قانونی قرار دهند؛ بنابراین، دارندگان سهام عادی دارای مسئولیت محدود هستند و آن هم منحصر به سرمایه‌ای است که در شرکت گذاشته‌اند.

۳. **سررسید:** سهام‌های عادی دارای سررسید نیستند و قابل بازخريد و قابل تبدیل نیز نیستند اگر شرکت به میل و اراده خودش منحل شود، ممکن است مبلغ نسبتاً زیادی نصیب سهامداران شرکت شود، ولی در مواردی که شرکت ورشکست می‌شود، احتمالاً چیزی نصیب صاحبان سهام عادی نمی‌شود.

۴. **حق رأی:** مهم‌ترین مزیت سهام عادی داشتن حق رأی است. با توجه به توزیع گسترده سهام شرکت‌های سهامی در دست سهامداران، هیچ سهامداری نمی‌تواند کنترل فردی خود را بر شرکت اعمال کند امور و فعالیت‌های جاری شرکت در اختیار مدیران آن است و صاحبان سهام عادی می‌توانند با رأی خود در تصمیم‌گیری‌های شرکت دخالت کنند. دارندگان سهام عادی علاوه بر حق انتخاب اعضای هیأت مدیره شرکت، می‌توانند با آرای خود اقدامات پیشنهادی مدیریت شرکت را تأیید یا رد کنند مانند پیشنهاد ادغام شرکتی در یک شرکت دیگر یا پیشنهاد مربوط به تغییر نمودار سازمانی شرکت با اکثریت آراء صاحبان سهام شرکت صورت می‌گیرد.

سهام عادی دارای ویژگی‌هایی متفاوتی است که آن را از سایر اوراق بهادار مالی متمایز می‌کند که در زیر به این ویژگی‌ها اشاره شده است:

۱. **مالکیت شرکت:** دارندگان هر دو نوع سهم (عادی و ممتاز) مالک شرکت به حساب می‌آیند، ولی از آنجا که دارندگان سهام ممتاز در مقایسه با دارندگان سهام عادی نسبت به دریافت سود و اصل سرمایه شرکت حق تقدم دارند، می‌توان گفت که دارندگان سهام عادی به اصطلاح مالک نهانی شرکت هستند. این نوع مالکیت بدان مفهوم است که صاحبان سهام عادی باید پذیرای بیشترین ریسک سرمایه‌گذاری در شرکت باشند. اگر ریسک‌های مالی و تجاری باعث افت شدید سود هر سهم گردند یا اگر شرکت با زیان مواجه شود، قیمت بازار و ارزش ذاتی سهام عادی به شدت کاهش خواهد یافت. اگر شرکت منحل گردد یا کل دارایی‌های آن به فروش رود، پس از تسویه کلیه بدهی‌ها و بازپرداخت حقوق صاحبان سهام ممتاز، آنچه باقی می‌ماند به صاحبان سهام عادی تعلق خواهد گرفت.

۲. **مسئولیت محدود:** یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های سهام عادی این است که صاحبان سهام عادی شرکت، دارای مسئولیت محدود هستند. برای مثال، فرض کنید که تمام دارایی‌های یک شرکت بر اثر ورشکستگی فروخته شده است و پول حاصل به اندازه‌ای نیست که

وظیفه تهیه برگه نمایندگی به جلسه و لیست حاضران به عهده هیأت مدیره شرکت خواهد بود و هیأت مدیره موظف است با عنایت به مفاد دفتر ثبت سهام، در مورد سهام بانام و با ملاحظه اصل برگه سهام بی‌نام، مالکیت سهامداران را احراز و بر مبنای آن فهرست حاضران در جلسه را تهیه کنند و اصل صورت حاضران در جلسه باید به اداره ثبت شرکت‌ها ارائه شود چنانچه اشخاصی به نمایندگی از اشخاص حقوقی با وکالتا از طرف سهامدار و یا ولایت از طرف صغار لیست حاضران در مجمع را امضا می‌کنند ضروری است اسناد و مدارک سمت خود را ارائه کنند. حضور وکیل یا قائم مقام قانونی صاحب‌سهام و حضور نمایندگان شخص حقوقی، به شرط ارائه مدرک وکالت یا نمایندگی، به منزله حضور صاحب‌سهام است. لزومی بر رسمی و محضری بودن وکالت‌نامه یا برگه نمایندگی نیست و معمولاً برگه نمایندگی اشخاص حقوقی بر روی سربرگ شرکت و با امضای نماینده تنظیم می‌شود شخص حقوقی می‌تواند به یک یا چند نفر به صورت متفق و یا منفرد برای حضور در جلسه و اعمال حق رأی نمایندگی بدهد ولی فقط یک نفر از نمایندگان می‌تواند جزء هیئت رئیسه مجمع است و انتخاب بیش از یک نفر از اعضای هیأت رئیسه از بین نمایندگان متعدّد شخص حقوقی باعث ابطال تصمیمات و مصوبات آن مجمع خواهد شد. در مورد صغار و مجانیین ارائه اسناد سجلی و قیم‌نامه صادر شده از اداره سرپرستی کفایت می‌کند. در حال حاضر رویه اداره ثبت شرکت‌ها این است که چنانچه شخصی به وکالت از سهامدار در مجمع حاضر شده و عضو هیئت رئیسه مجمع شود، وکالت‌نامه وی الزاماً باید به صورت محضری و رسمی تنظیم شده باشد، ولی برای صرف حضور در مجامع عمومی و اعمال حق رأی وکالت‌نامه عادی پذیرفته می‌شود معمولاً مسئولین امور سهام شرکت‌ها با اخذ وکالت‌نامه عادی و تطبیق امضای ذیل آن، با امضای سهامدار که در شرکت موجود است، برگه ورود به جلسه را صادر و به وکیل سهامدار تسلیم می‌کنند.

نکته: سهامداران شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس ایران می‌توانند جهت شرکت در مجمع عمومی، قبل از مجمع به کارگزار خود مراجعه کرده و برگ سهام خود را جهت شرکت در مجمع دریافت کنند.

منبع: کتاب نقش ابزارهای مالی در توسعه بازار سرمایه، نوشته محمدرضا قنبری، احمد اکبری و پگاه امین نژاد، انتشارات اندیشه عصر (مطالب با اجازه کتبی مولفین و ناشر منتشر شده است)

در حالت متعارف، هر سهم از سهام‌های عادی شرکت دارای یک حق رأی است، باین وجود بعضی از شرکت‌ها دارای دو سهام منتشره با دو رتبه متفاوت هستند که به آن‌ها سهام‌های با رتبه دوگانه گفته می‌شود که هر یک از این سهام‌ها دارای حق رأی متفاوت است (در کشور ایران سهام‌های با رتبه دوگانه وجود ندارد).

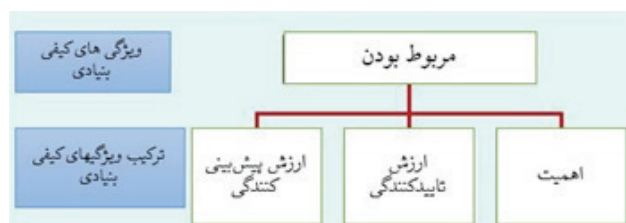
به طور معمول برای انتخاب اعضای هیئت مدیره از دو روش استفاده می‌شود، روش اول رأی‌گیری تجمعی و رأی‌گیری مستقیم. برخی از شرکت‌ها به سهامداران خود اجازه می‌دهند که در انتخابات اعضای هیئت مدیره از حق رأی تجمعی استفاده کنند، یعنی تعداد رأی که یک صاحب‌سهام می‌تواند بدهد مساوی است با تعداد سهمی که دارد ضربدر تعداد اعضا هیئت مدیره آن شرکت. برای مثال، اگر شخصی دارای ۵۰ سهم باشد و پنج عضو هیئت مدیره باید انتخاب شوند، او می‌تواند در مجموع ۲۵۰ رأی داشته باشد. همچنین می‌تواند این ۲۵۰ رأی را به یک کاندیدای هیئت مدیره بدهد یا رأی‌ها را بین چندین کاندیدا تسهیم کند؛ بنابراین، این سیستم رأی به سهامداران اقلیت این امکان را می‌دهد که با هم یکی شوند و فرد مورد نظر خود را به عنوان یکی از اعضای هیئت مدیره انتخاب کنند. در روش رأی‌گیری مستقیم هر سهم دارای یک حق رأی است، بنابراین تعداد رأی‌های مجاز که می‌توان به هریک از کاندیدهای هیئت مدیره تخصیص داد برابر با تعداد سهام منتشره شرکت است، بنابراین در این نوع رأی‌گیری، سهامداران اقلیت نمی‌توانند حتی یک عضو هیئت مدیره را انتخاب کنند و کلیه اعضای هیئت مدیره را سهامداران اکثریت برمی‌گزینند و فردی که مالک بیش از نصف سهام شرکت باشد می‌تواند کل اعضای هیئت مدیره را انتخاب کنند. صلاحیت انتخاب مدیران در شرکت سهامی بر عهده مجمع عمومی عادی است که این مجمع یا به صورت مجمع عمومی عادی سالیانه یا مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده برگزار می‌شود.

۵. اعطای رأی با وکالت از طرف شخص دیگر: جلسه مجمع عمومی صاحبان سهام جلسه‌ای خصوصی است و فقط سهامداران حق حضور دارند. به منظور کنترل این امر اخذ برگه نمایندگی به مجمع الزامی است و فقط سهامدارانی حق ورود به جلسه مجمع را دارند که برگه نمایندگی را دریافت کرده باشند شرکت‌های سهامی عام که چندین هزار سهامدار دارند معمولاً چند روز قبل از تاریخ تشکیل جلسه مجمع عمومی، در واحد امور سهام برگه نمایندگی به جلسه را صادر و تحویل می‌نمایند، البته این موضوع باید در آگهی دعوت مجمع قید شود.

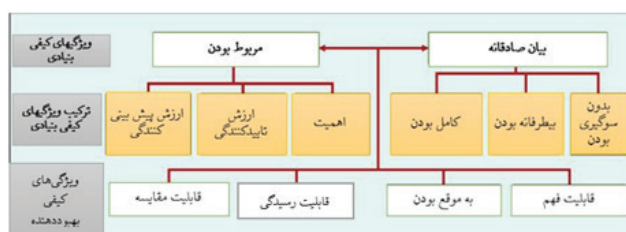
مربوط بودن به عنوان یک ویژگی کیفی چیست؟

مربوط بودن، یکی از دو ویژگی کیفی بنیادی است که اطلاعات حسابداری را برای تصمیم‌گیری سودمند می‌سازند. اطلاعات حسابداری برای مربوط بودن باید از قابلیت ایجاد تفاوت در یک تصمیم برخوردار باشند. اطلاعاتی که ربطی به یک تصمیم ندارند، نامربوط هستند. اطلاعات مالی زمانی از قابلیت ایجاد تغییر برخوردار هستند که دارای ارزش پیش‌بینی‌کنندگی، ارزش تأییدکنندگی یا هر دو هستند.

مربوط بودن و عناصر این ویژگی کیفی بنیادی طبق چهارچوب مفهومی نسخه ۲۰۱۸ بین‌الملل در شکل زیر نشان داده شده‌اند.

لازم به توضیح است با تغییراتی که در نسخه‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۸ چهارچوب نظری گزارشگری مالی ایجاد شد، ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی به شرح زیر تغییر کرد:

در ایران هنوز (سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱) چهارچوب نظری گزارشگری مالی بر اساس ترجمه‌ای که از نسخه ۱۹۸۹ چهارچوب بین‌المللی صورت گرفته است
 منبع: کتاب حسابداری میانه بر اساس IFRS نوشته کیسو و ویگانت، ترجمه دکتر علی رضا رامروز، انتشارات انجمن حسابداران خبره ایران

بازار پول چیست؟

اقتصادی به‌منظور تأمین نقدینگی (به معنای کوتاه‌مدت آن) و نیز تأمین سرمایه در گردش است؛ بنابراین می‌توان گفت بازار پول، بازار ابزارهای مالی کوتاه‌مدت با سه ویژگی مهم زیر می‌باشد:

نقدشوندگی بالا: همان‌طور که در مطالب بالا گفته شد، سررسید اوراق بهادار بازار پول یک سال یا کمتر از یک سال می‌باشد. از آنجا که هر چه سررسید اوراق بهادار طولانی‌تر باشد ریسک نرخ بهره آن بیشتر می‌باشد، بنابراین با توجه به سررسید کوتاه ابزارهای بازار پول می‌توان گفت تغییرات نرخ بهره و ریسک ابزارهای بازار پول پایین بوده و نقدشوندگی بالایی دارند.

کم بودن ریسک عدم پرداخت: با توجه به اینکه وجوه نقدی که در بازارهای پول استقرض داده می‌شود بایستی برای عودت سریع به وام‌دهنده در دسترس باشد، بنابراین فقط اشخاصی می‌توانند ابزارهای بازار پولی را منتشر نمایند که دارای رتبه اعتباری بالا و ریسک نکول پایین باشند.

ارزش اسمی زیاد: ابزارهای بازار پول عموماً دارای ارزش اسمی بالایی می‌باشند معاملات و تراکنش‌های بازار پول به‌صورت بزرگ و عمده‌ای می‌باشند که معمولاً بین مؤسسات مالی و شرکت‌های بزرگ انجام می‌پذیرد، به همین دلیل بسیاری از افراد قادر به سرمایه‌گذاری مستقیم در اوراق بهادار بازار پول نمی‌باشند و اغلب به‌صورت غیرمستقیم و با کمک مؤسسات مالی از قبیل صندوق سرمایه‌گذاری مشترک بازار پول در ابزارهای بازار پول سرمایه‌گذاری می‌نمایند. البته در ایران، ارزش اسمی ابزارهای پول بالا نمی‌باشد و همه افراد می‌توانند به‌راحتی در این ابزارها سرمایه‌گذاری نمایند.

منبع: کتاب نقش ابزارهای مالی در توسعه بازار سرمایه، نوشته محمدرضا قنبری، احمد اکبری و پگاه امین نژاد، انتشارات اندیشه عصر (مطالب با اجازه کتبی مولفین و ناشر منتشر شده است)

بازار پول بازاری است که پول و دیگر دارایی‌های مالی جانشین نزدیک پول که سررسید کمتر از یک سال دارند در آن دادوستد می‌شود. به‌بیان دیگر بازار پول، بازار ابزارهای مالی کوتاه‌مدت با سه ویژگی نقدشوندگی بالا، کم بودن ریسک عدم پرداخت و ارزش اسمی زیاد می‌باشد.

در بازارهای پولی، عاملان اقتصادی که در کوتاه‌مدت وجوه نقد مازادی در اختیار دارند می‌توانند وجوه مازاد خود را به عاملان اقتصادی که در کوتاه‌مدت نیازمند وجوه مالی هستند، تسهیلات دهند به دلیل کوتاه‌مدت بودن ابزارهای این بازار، نوسانات قیمتی این ابزارها ناچیز است در ایالات متحده آمریکا، معاملات بازارهای پولی در مکان خاصی صورت نمی‌گیرد، بلکه انتقال از طریق تلفن، انتقال الکترونیکی و شبکه‌های رایانه‌ای انجام می‌شود به همین دلیل به اکثر بازارهای پولی ایالات متحده آمریکا، بازارهای فرابورس یا بازارهای خارج از بورس گفته می‌شود. در کشور ایران، معاملات بازارهای پولی توسط بانک‌ها انجام می‌گیرد برای تأمین نیازهای مالی کوتاه‌مدت، اوراق بهادار مختلفی در بازارهای پولی توسط شرکت‌ها و دولت انتشار می‌شود که در فصل بازار پولی به‌طور مفصل انواع ابزارهای این بازار توضیح داده شده است. بازار پول یک بازار سازمان‌یافته نیست، به عبارت دیگر محل جغرافیایی خاصی برای بازار پول در نظر گرفته نمی‌شود و به‌طور کلی بانک‌ها، مؤسسات اعتباری غیربانکی و سایر مکان‌هایی که دادوستد ابزارهای مالی بازار پول در آن انجام می‌شود، تشکیل‌دهنده بازار پول هستند مشارکت‌کنندگان در بازار پول، افراد یا واحدهای دارای مازاد نقدینگی هستند که به‌عنوان پس‌اندازکننده از طریق مستقیم یا غیرمستقیم منابع خود را با سررسیدهای کوتاه‌مدت در اختیار واحدهای نیازمند منابع مالی قرار می‌دهند به عبارتی، مهم‌ترین رسالت بازار پول ایجاد تسهیلات برای واحدهای

ارزش پیش‌بینی‌کنندگی داشتن به عنوان یک ویژگی کیفی چیست؟

لازم به توضیح است با تغییراتی که در نسخه‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۸ چهارچوب نظری گزارشگری مالی ایجاد شد، ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی به شرح زیر تغییر کرد:

در ایران هنوز (سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱) چهارچوب نظری گزارشگری مالی بر اساس ترجمه‌ای که از نسخه ۱۹۸۹ چهارچوب بین‌المللی صورت گرفته است

منبع: کتاب حسابداری میانه بر اساس IFRS نوشته کیسو و ویگانت، ترجمه دکتر علی رضا رامروز، انتشارات انجمن حسابداران خبره ایران

اطلاعات مالی در صورتی دارای ارزش پیش‌بینی‌کنندگی هستند که به عنوان یک ورودی برای فرآیندهای پیش‌بینی مورد استفاده سرمایه‌گذاران برای شکل دادن به انتظارات آن‌ها از آینده، ارزش داشته باشند. برای مثال، اگر سرمایه‌گذاران بالقوه به خرید سهام عادی شرکت نیپون (ژاپن) علاقه‌مند باشند، ممکن است منابع جاری و ادعاهای مربوط به آن منابع، پرداخت‌های سود سهام شرکت و عملکرد گذشته سود شرکت را برای پیش‌بینی مبلغ، زمان‌بندی و عدم اطمینان جریان‌های نقدی آتی شرکت تجزیه و تحلیل کنند.

سهام ممتاز چیست و چه ویژگی‌های دارد؟

سرمایه سهام عادی کمتر است.

هرچند سهام ممتاز بخشی از حقوق صاحبان سهام تلقی می‌شود، اما کسانی که دارای سهام ممتاز شرکت هستند تا زمانی که شرکت سود این نوع سهام را به موقع پرداخت می‌کند، صاحبان سهام ممتاز حق دخالت در امور مربوط به اداره شرکت را نخواهند داشت. سهام‌های ممتاز بدون سررسید هستند، ولی در مواردی، با توجه به نوع قرارداد، شرکت می‌تواند آن‌ها را بازخرد کند. شرکت‌ها می‌توانند با انتشار سهام ممتاز قابل تبدیل، هزینه سرمایه این نوع سهام را کاهش دهند.

نقاط ضعف تأمین مالی از طریق انتشار سهام ممتاز

اگر شرکتی نتواند به میزانی برابر با هزینه سرمایه متعلقه به سهام ممتاز بازده داشته باشد، سود هر سهم عادی آن شرکت کاهش خواهد یافت.

از آنجا که ریسک دارندگان سهام ممتاز از ریسک دارندگان اوراق قرضه بیشتر است؛ بنابراین هزینه سرمایه متعلق به سهام ممتاز نیز از هزینه سرمایه اوراق قرضه بیشتر است. همچنین سود سهام ممتاز، یک هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌شود.

نکته: هزینه‌های قابل قبول مالیاتی، هزینه‌هایی هستند که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصر به مربوط به تحصیل درآمد موسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حدنصاب‌های مقرر است و می‌توان گفت هزینه‌هایی هستند که در محاسبه مالیات شرکت‌ها لحاظ شده و هزینه مالیات شرکت‌ها را کاهش می‌دهند.

گاهی انجام برخی از کارها منوط به تصویب سهامداران ممتاز است. در بسیاری از موارد، انتشار سهام ممتاز اضافی با اوراق قرضه قابل تبدیل به سهام ممتاز، مستلزم موافقت صاحبان سهام ممتاز شرکت است.

نکته: سود تقسیمی مربوط به سهام ممتاز اغلب ثابت بوده و به صورت درصدی از ارزش اسمی سهام ممتاز می‌باشد.

منبع: کتاب نقش ابزارهای مالی در توسعه بازار سرمایه، نوشته محمدرضا قنبری، احمد اکبری و پگاه امین نژاد، انتشارات اندیشه عصر (مطالب با اجازه کتبی مولفین و ناشر منتشر شده است)

سهام ممتاز را "اوراق بهادار دورگه" می‌نامند، زیرا دارای هر دو ویژگی سهام عادی و اوراق قرضه می‌باشد سهام ممتاز از این نظر که سبب ایجاد ادعای مالکیت بر شرکت ناشر می‌شود، شبیه سهام عادی می‌باشد و از طرفی چون دارندگان این اوراق جریان‌های نقدی دوره‌های ثابتی را دریافت می‌کنند، شبیه اوراق قرضه است. سهام ممتاز، از نظر ادعا بر دارایی‌های شرکت، بر سهام عادی اولویت دارند اما ادعای آن بعد از مطالبات دارندگان اوراق قرضه است.

بنابراین نحوه دریافت سود سهامداران ممتاز به این صورت است که اولاً شرکت سودی کسب کرده باشد، ثانیاً تمامی مطالبات دارندگان اوراق قرضه پرداخت شده باشد. از دیدگاه شرکت در هر زمان که انتشار اوراق قرضه مطلوب نباشد، شرکت‌ها دست به انتشار سهام ممتاز می‌زنند، زیرا سهام ممتاز جانشین مناسبی برای اوراق قرضه است و اگر شرکت با احتمال ورشکستگی مواجه شود برخلاف کوپن اوراق قرضه، از پرداخت سود تقسیمی مربوط به سهام ممتاز صرف‌نظر می‌شود. به‌طور قطع نمی‌توان گفت که آیا سرمایه‌گذاران، اصولاً سهام ممتاز را نوعی بدهی تلقی می‌کنند یا آن را در زمره سرمایه شرکت قرار می‌دهند، در هر حال سهام ممتاز نوعی از مالکیت سهام شرکت‌ها است که دارنده آن ادعای بیشتری بر روی دارایی‌ها یا سود شرکت نسبت به سهامداران عادی دارد.

مزایای تأمین مالی از طریق انتشار سهام ممتاز

اگر شرکت بتواند نرخ بازدهی بیشتر از هزینه سهام ممتاز کسب کنند، استفاده از سهام ممتاز به نفع شرکت است؛ زیرا در چنین شرایطی، اهرم مالی حاصل از انتشار سهام ممتاز باعث افزایش سود هر سهم خواهد شد؛ بنابراین، شرکت‌هایی که قصد دارند از طریق افزایش اهرم مالی و بدون اخذ تسهیلات، نرخ بازدهی سهامداران عادی خود را افزایش دهند، سهام ممتاز می‌تواند وسیله خوبی برای شرکت باشد همچنین در شرایط تورمی نیز انتشار سهام ممتاز به نفع شرکت است، زیرا میزان سود آن رقم ثابتی است که از محل سودهای آتی به راحتی قابل پرداخت است.

از آنجا که دارندگان سهام ممتاز، از نظر دریافت سود و اصل مبلغ سرمایه‌گذاری شده (در صورت انحلال شرکت)، بر صاحبان سهام عادی تقدم دارند، هزینه سرمایه متعلق به سهام ممتاز از هزینه